സംസ്ഥാനത്തെ കുടിവെള്ള വിതരണം

223(529) ശ്രീ. മോൻസ് ജോസഫ്:

ശ്രീ. പി. ജെ. ജോസഫ്:

ശ്രീ. അനൂപ് ജേക്കബ്:

<u>ശ്രീ. മാണി സി. കാപ്പൻ</u>: താഴെ കാണന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ജലവിഭവ വകപ്പമന്ത്രി സദയം മറുപടി നൽകമോ:

(എ) സംസ്ഥാനത്തെ കുടിവെള്ള വിതരണം മുടങ്ങാതെ നടത്തുന്നതിനായി സർക്കാർ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പദ്ധതികൾ ഏതെല്ലാമെന്ന് വിശദമാക്കാമോ?

സംസ്ഥാനത്തെ കുടിവെള്ള വിതരണം മൂടങ്ങാതെ നടക്കുന്നതിനായി നിലവിലുള്ള പദ്ധതിയുടെ പൂർണ്ണമായശേഷി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയും സാധ്യമായ ഇടങ്ങളിൽ പുനരുദ്ധാരണം നടത്തി ശേഷി വർദ്ധിപ്പിച്ചം ജലവിതരണത്തിന്റെ സ്വീകരിച്ചവരുന്നു. തോത് വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനള്ള നടപടി പദ്ധതികളടെ പ്രവർത്തനം തടസ്സപ്പെടാതിരിക്കുവാൻ കാലഹരണപ്പെട്ട പൈപ്പകളും മോട്ടോർ ഘടകങ്ങളം പമ്പ് സെറ്റകളം അനബന്ധ മാറ്റി സ്ഥാപിച്ച് സുഗമമായ ജലവിതരണം നൽകന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് വരുന്നു. പദ്ധതികൾ മേഖലകളിലേക്ക് പുതിയ പദ്ധതികൾ വിഭാവന അപര്യാപ്പമായ നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്. അമ്പത്, കിഫ്ബി, ആർ.കെ.ഐ., സ്റ്റേറ്റ് പ്ലാൻ, ജല ജീവൻ മിഷൻ പദ്ധതികൾ, എം.എൽ.എ./ എം.പി. ഫണ്ട്, വിവിധ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഡെപ്പോസിറ്റ് എന്നീ വിവിധ ഫണ്ടുകൾ മുഖേന പ്രവൃത്തികൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. എ.ഡി.ബി. സഹായത്തോടെ കൊച്ചി നഗരത്തിലെ കടിവെള്ള വിതരണ ശ്നാഖല ശക്തിപ്പെടുത്തി വിപുലീകരിച്ച് 24x7 മുടങ്ങാതെ കടിവെള്ളം നൽകുന്നതിനും തിരുവനന്തപുരം-കൊച്ചി നഗരങ്ങളിലെ പഴയ ജല ശുദ്ധീകരണശാലകൾ നവീകരിക്കുന്നതിനമായി 70:30 എന്ന അനപാതത്തിൽ 1757.7 കോടി രൂപ വായ്യയായും 753.3 കോടി രൂപ കേരള സർക്കാർ വിഹിതമായും ഉൾപ്പെടുത്തി 2511 കോടി രൂപയുടെ ഭരണാനമതി ഇതിനോടകം നടപടികൾ അനവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിനവേണ്ട നടന്നവരുന്നു. പ്രാരംഭ സംസ്ഥാനത്തെ ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ എല്ലാ ഭവനങ്ങൾക്കും 2024- ഓടുകൂടി ഗാർഹിക കുടിവെള്ള കണക്ഷനകൾ നൽകി കുടിവെള്ള ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കുന്നത് ലക്ഷ്യമിട്ട് കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളം, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളം, ഇണഭോക്താക്കളം സംയുക്തമായി നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതിയാണ് ജൽജീവൻ മിഷൻ. ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ മുഴുവൻ കുടുംബങ്ങൾക്കും പ്രത്യേകിച്ച് SC/ST കട്ടാബങ്ങൾക്കാം, മലയോര തീരദേശ മേഖലകളിൽ കടുംബങ്ങൾക്കും ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം ഇനിയും പൈപ്പ് വഴി ലഭിക്കാത്ത കുടുംബങ്ങൾക്കും ഏറെ പ്രയോജനം ലഭിക്കുന്ന പദ്ധതിയാണ് ജല ജീവൻ മിഷൻ. എല്ലാ കുടുംബങ്ങൾക്കും കൃത്യമായ അളവിൽ കൃത്യമായ ഇണനിലവാരമുള്ള ജലം എല്ലായ്പ്പോഴം ലഭ്യമാക്കുക എന്നതാണ് പദ്ധതി കൊണ്ട് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. പദ്ധതിയുടെ മാർഗ്ഗരേഖ പ്രകാരം പ്രതിദിന ആളോഹരി ജലലഭ്യത 55 ലിറ്റർ ഉറപ്പാക്കുന്ന വിധത്തിലാണ് പദ്ധതി നിർവ്വഹണം നടത്തുന്നത്. കേരളത്തിലെ നിലവിലുള്ള ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ ഭവനങ്ങളിൽ 1-4-2020 വരെ 17.5 ലക്ഷം കണക്ഷനകളാണ് നിലവിലുണ്ടായിരുന്നത്. ബാക്കിയുള്ള വീടുകളിൽ 2024-നകം ജൽജീവൻ മിഷൻ പദ്ധതിയിലൂടെ കടിവെള്ള കണക്ഷൻ നൽകാൻ വേണ്ടിയുള്ള പദ്ധതി ആസൂത്രണം സംസ്ഥാന സർക്കാർ നടപ്പാക്കിയിട്ടണ്ട്. ഈ പദ്ധതിയിൽ SC/ST വിഭാഗത്തിന് മുൻതുക്കം ഉള്ള വില്ലേജുകൾക്കാം, ഫ്ലറൈഡ്, സലൈനിറ്റി, അയൺ തുടങ്ങിയവയുടെ അമിത സാന്നിദ്ധ്യംമൂലം ഇണനിലവാര പ്രദേശങ്ങൾക്കും കൂടുതൽ പരിഗണന നൽകിയിട്ടുണ്ട്. നിലവിൽ പദ്ധതികളില്ലാത്ത ഗ്രാമങ്ങളിൽ പുതിയ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്യരിച്ച് 2024-ലോടുകൂടി എല്ലാ വീടുകളിലും കണക്ഷൻ നൽകാനാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടിട്ടുള്ളത്. 2020-21 സാമ്പത്തിക വർഷം സംസ്ഥാനത്ത് ഗ്രാമീണ മേഖലയിൽ 4,04,464 ഗാർഹിക കടിവെള്ള കണക്ഷനകൾ നൽകകയുണ്ടായി. ഇതുൾപ്പെടെ 16-7-2021-ലെ കണക്കുപ്രകാരം സംസ്ഥാനത്ത് ജല ജീവൻ പദ്ധതി നിലവിൽ വന്നതിനശേഷം 6,06,402 ഗാർഹിക കുടിവെള്ള കണക്ഷനകൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്ത് ഇപ്പോൾ (16-7-2021-ലെ കണക്കന്മസരിച്ച്) 23.55 ലക്ഷം ഗ്രാമീണ വീടുകളിൽ കുടിവെള്ള കണക്ഷൻ ലഭ്യമാക്കി കഴിഞ്ഞു. അതായത് 35.07 ശതമാനം ഗ്രാമീണ വീടുകളിൽ ഇപ്പോൾ കുടിവെള്ള കണക്ഷൻ ലഭ്യമാണ്. ജല ജീവൻ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യമനുസരിച്ച് 2024-ഓടുകൂടി തന്നെ സംസ്ഥാനത്തെ എല്ലാ ഗ്രാമീണ വീടുകളിലും കടിവെള്ള കണക്ഷൻ നൽകവാനള്ള ചിട്ടയായ പ്രവർത്തനം സംസ്ഥാന സർക്കാർ നടത്തി വരികയാണ്. സംസ്ഥാനത്ത് ജൽജീവൻ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ഗാർഹിക കടിവെള്ള കണക്ഷനകൾ നൽകുന്നതിനുവേണ്ടി വിവിധ തരത്തിലുള്ള പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കിവരുന്നുണ്ട്. ഇതനുസരിച്ച് നിലവിൽ പൂർത്തീകരിച്ച് ജലവിതരണം നടന്നുവരുന്ന പദ്ധതികളിൽ ജലലഭൃതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരമാവധി ഗാർഹിക കണക്ഷനകൾ നൽകന്നതിനാണ് കടിവെള്ള ആദൃഘട്ടത്തിൽ

മുൻഗണന നൽകിയിട്ടുള്ളത്. ഇതിനു പുറമെ വിവിധ ശീർഷകങ്ങളിൽ ഏറ്റെടുത്ത് പ്രവൃത്തികൾ നടന്നുവരുന്നു. പദ്ധതികൾ പൂർത്തീകരിച്ച് അതുവഴി ഗാർഹിക കടിവെള്ള കണക്ഷനകൾ നൽകന്നതിനള്ള പദ്ധതികളും ഇതിനകം തന്നെ ആവിഷ്കരിച്ച് അംഗീകാരം ലഭ്യമാക്കി നിർവ്വഹണ നടപടികൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്രകാരം പൂർത്തീകരിച്ചതും പ്രവൃത്തികൾ പുരോഗമിക്കുന്നതുമായ പദ്ധതികളിലൂടെ പരമാവധി കണക്ഷനകൾ നല്ലവാനള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിലവിൽ പദ്ധതികളില്ലാത്ത ഗ്രാമീണ മേഖലകളിലും നിലവിലുള്ള വിപുലീകരണം ആവശ്യമായ പ്രദേശങ്ങളിലും പുതിയ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് ലഭ്യമാക്കുന്നതിനള്ള നടപടികൾ അംഗീകാരം നടന്നുവരുന്നു. മേൽ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ 2024-ഓടുകൂടി സംസ്ഥാനത്തെ ഗ്രാമീണ എല്ലാ ഭവനങ്ങളിലും ഗാർഹിക കുടിവെള്ള കണക്ഷനകൾ ലഭ്യമാക്കി ജൽജീവൻ മിഷൻ പദ്ധതിയുടെ സമ്പൂർണ്ണ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാനാകമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്. സ്രോതസ്സകളുടെ ലഭൃതയും ഗുണനിലവാരവും ഉറപ്പാക്കിയാണ് ജലജീവനിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നത്. കൂടാതെ സുസ്ഥിര ജലലഭൃതയുള്ള ജലസ്രോതസ്സകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് പ്രസ്തത നടപ്പിലാക്കുന്നത്. ഇപ്രകാരം ജൽജീവൻ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യം പൂർണ്ണതോതിൽ ഗ്രാമീണ കൈവരിക്കുന്നതോടെ സംസ്ഥാനത്തെ മേഖലയിലെ കടിവെള്ളക്ഷാമത്തിന് ശാശ്വത പരിഹാരമുണ്ടാകുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്.

(ബി) നിലവിലുള്ള ജല ശുദ്ധീകരണശാലയുടെ സ്ഥാപിതശേഷി പൂർണ്ണതോതിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ എന്തെല്ലാം മാർഗ്ഗങ്ങളാണ് അവലംബിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് വിശദമാക്കാമോ?

ജലശുദ്ധീകരണശാലകളുടെ ഫിൽറ്റർ മീഡിയ മാറ്റിസ്ഥാപിച്ചം കാര്യക്ഷമത കറഞ്ഞ പമ്പ് സെറ്റുകളും, കാലഹരണപ്പെട്ട പൈപ്പ് ലൈനം മറ്റ് അനബന്ധ ഘടകങ്ങളും മാറ്റി സ്ഥാപിച്ചും, വിതരണ ശൃംഖല വ്യാപിപ്പിച്ചും, ആവശ്യമായതും സാധ്യമായതുമായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ജലസംഭരണികൾ സ്ഥാപിച്ചം കൂടാതെ കൂടുതൽ ഫിൽട്രേഷൻ റേറ്റ് സാധ്യമാകന്ന ന്യൂതന ഫിൽറ്റർ മീഡിയ, അന്ത്രാസെറ്റ് പോലുള്ള ഡൃവൽ ഫിൽട്ടർ മീഡിയ തുടങ്ങിയവ ഉപയോഗിച്ചം ജലശുദ്ധീകരണ ശാലകളുടെ സ്ഥാപിത ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ നടപടി സ്വീകരിച്ച വരുന്നു. ഇതിനോടൊപ്പംതന്നെ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ശുദ്ധീകരണത്തിന് ഉപയോഗിച്ച് വരുന്ന കെമിക്കലായ ആലത്തിനുപകരം PAC, അഥവാ പോളി അലുമിനിയം ക്ലോറൈഡും പരീക്ഷണാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരത്തിൽ ശുദ്ധീകരണശാലയുടെ സ്ഥാപിതശേഷി പൂർണ്ണമായ തോതിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചവരുന്നു.

(സി) പുതിയ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിലേയ്ക്കായി മറ്റു വകുപ്പുകളിൽ നിന്നുള്ള അഭിപ്രായ ത്രപീകരണം നടത്തിയിട്ടുണ്ടോ; പുതിയ ജലസ്രോതസ്സുകൾ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ടോ; വിശദമാക്കാമോ?

ഉണ്ട്. പുതിയ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിലേക്കായി തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകപ്പ്, റവന്യൂ വകപ്പ്, ഇറിഗേഷൻ, ഭൂജല വകപ്പ്, KSEB തുടങ്ങിയവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ജലലഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്താറുണ്ട്. സ്രോതസ്സുകളുടെ ലഭ്യതയും ഗുണനിലവാരവും ഉറപ്പാക്കിയാണ് ജൽ ജീവനിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നത്.

മാവേലിക്കര മണ്ഡലത്തിലെ കുടിവെള്ള പദ്ധതികൾ

224(530) <u>ശ്രീ. എം. എസ്. അരുൺ കമാർ</u>: താഴെ കാണന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ജലവിഭവ വകപ്പമന്ത്രി സദയം മറുപടി നൽകമോ:

(എ) മാവേലിക്കര മണ്ഡലത്തിലെ തഴക്കര കുടിവെള്ള പദ്ധതിക്ക് ബഡ്ജറ്റിൽ ഇക വകയിരുത്തിയത് ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ; പ്രസ്തൃത പദ്ധതി ആരംഭിക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ വിശദമാക്കുമോ?

മാവേലിക്കര മണ്ഡലത്തിലെ തഴക്കര കുടിവെള്ള പദ്ധതിക്ക് 2019-20 വർഷത്തെ സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റിൽ 2 കോടി ത്രപ വകയിരുത്തിയിട്ടണ്ട്. മാവേലിക്കര മണ്ഡലത്തിലെ തഴക്കര ചെട്ടികളങ്ങര പഞ്ചായത്തുകൾക്കും അച്ചൻകോവിൽ മുനിസിപ്പാലിറ്റിക്കംവേണ്ടി നദി മാവേലിക്കര സ്രോതസ്സാക്കികൊണ്ടുള്ള കിണർ, കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റി മാവേലിക്കര സബ് ഡിവിഷൻ ആഫീസ് കോമ്പൗണ്ടിൽ 35 ദശലക്ഷം ലിറ്റർ ശേഷിയുള്ള ജല ശുദ്ധീകരണശാല, ഉന്നതതല ജല സംഭരണികൾ, വിതരണ ശൃംഖല എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഘടകങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള 200 കോടി രൂപ ചെലവ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ഒരു പദ്ധതി തയ്യാറാക്കിയിട്ടണ്ട്. ഇതിൽ തഴക്കര, ചെട്ടികളങ്ങര പഞ്ചായത്തുകളിലെ പ്രവൃത്തികൾ ജലജീവൻ മിഷൻ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ലഭ്യമാക്കുന്നതിലേയ്ക്കായി ബന്ധപ്പെട്ട അംഗീകാരം പദ്ധതി റിപ്പോർട്ട് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്വകളടെ അനമതിക്കായി നൽകിയിരുന്നെങ്കിലും അനമതി പഞ്ചായത്ത് തീരുമാനം ലഭിച്ചിട്ടില്ല. നൽകികൊണ്ടുള്ള ക്ടാതെ ഉന്നതതല ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചകൊണ്ട് ജലസംഭരണികൾക്കുള്ള സ്ഥലം തഴക്കര പഞ്ചായത്തിനെയും സമീപിച്ചിട്ടണ്ട്. പ്രസ്തത പദ്ധതി ഗ്രാമ പ്രവൃത്തികൾക്കൊപ്പം പദ്ധതിയുടെ പ്രാവർത്തികമാവുന്നതിന് മേൽ കിണർ, എന്നിവ ജലശുദ്ധീകരണശാല ഉൾപ്പെടെയുള്ള പൊത്ര ഘടകങ്ങൾക്കാ